

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SEVŐBODA JOZSEF könyvkereskedése, hová a la: szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap minden szordán. Kéziratok nem adatnak vissza.	FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL ügyvéd.	Nyitási díjak sorokint 40 fill.-ért közöltek. Egyes lap ára 20 fillér.	Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Ismeretlen czégek hirdetési díja előre fizetendő. Hirdetési díjak a legelőbbban számíttatnak.
---	---	--	--	---

Válság.

Ez elűtött hét a politikai életnek eseményekben gazdag ideje volt. Már említettük ugyanis, hogy Bánffy Dezso hátról teljes erejével a 67-es alapon álló pártok egyesítésére törekszik. Ugy lát-szik, ezt a törekvést gr. Andrássy Gyula, dissidensnek vezére is elősegíti.

Bánffy gondolata, bár egy kissé merész, nem mondható kivihetetlennek; a jelek legalább arra mutatnak, hogy a jelenlegi válságos helyzetnek ide vagy oda fordulta után ez a szövetség, mint a világon a legtermészetesebb bázison alapuló alakulás létre fog jönni.

Alig lehetne ugyanis kételkedni benne, hogy a pártok között ma dúló tusa tulajdonképpen a személyes unió harca, a tényleges kapcsolat fennállása ellen, vagyis a 48 és 67 tusakodása.

Bánffy gondolata, hogy gr. Andrássynak, Bánffynak és a többi magukat Deák híveinek valló politikusoknak, kik ma a koalíció törekvéseit támogatják, ez nem jut eszébe; de az események következetessége minden esetre ráfogja terelni az embereket; különösen pedig azokat, a kik reális politikát íznek.

Bánffy nézeteit több helyütt és nyilvánosan is kifejtette és szavai hatás nélkül nem maradtak. Ez a határ azonban korántsem a jelenlegi helyzet keretei mellett értendő, hanem az a politikai harcok más céljait tételezi fel.

Igen nagy politikai naivság volna ugyanis feltenni, hogy a kik még tegnap egymásnak adáz ellenfelei voltak, egy varázsa szóra fegyvertársaikká válnának. De meg más részről, ha valaha, úgy most

látják beigazoltnak, igaznak és helyesnek azok a 67-es politikusok meggyőződésüket kik a mostani válságos helyzet kiéleltetésében egyáltalán semmi részt nem vettek, sőt ez ellen állást foglaltak.

A 67-esek egyesülése tehát szinte elképzelhetetlen akár a Bánffy pártban, akár a másik kettőben, más részről pedig napjainkban időszerűtlen és korai volna róla álmodozni.

Ezzel az akcióval hozzák összefüggésbe azt a nyugtalanságot is, melyet újabban a szabadelvű pártban éreznek.

Igen sokan homlái proczessust látnak benne. Ez a következtetés azonban csak a koalíció szempontjából teljesen érthető, de a tények tárgyilagos vizsgálata nem jogosíthat fel senkit ily messze-menő és egyoldalú állításokra.

Az tény és a szabadelvű pártiak is belátják, hogy mint kormányzó párt előre láthatólag a jövőben nem érvényesíthetnek s így már eleve gondoskodnia kell olyan programról, mely politikai helyzetüket, kétségét kizáróan megállapítsa. De meg a jelenlegi válságos helyzet is érthetővé teszi a mozgalmat. A Nagy Ferencz elnöke alatt tanácskozott töredék határozata legalább ilyesmire mutat, mely egy pártértekezlet megtartásának szükségességét hirdeti. Hogy azonban valóban ez a szándékuk, azt az idő fogja megmutatni, addig a jóslásnak kevés a jelentősége.

Modern társadalmi pusztulás.

E sorokban a mai társadalmi élet egyik legrombolóbb és legkárosabb szenvedélyéről, az iszákosságról szólnék.

Vajjon csak a mi társadalmunk baja-e ez,

vagy igaz az, hogy az iszákosság az emberiség egyik eredendő bűne?

Részegek emberek mindig voltak, de az újabb időkben azt tapasztaljuk, hogy az iszákosság az emberiséget nagy tömegben hajja tármába. Ez valóságos tömeg-jelenlenség ma már.

Itt a törvényszerű tárgyaló teremben néhány fő tárgyalást végig hallgatunk, ugy azt látjuk, hogy a bűn esetek legnagyobb részében az iszákosság nagy szerepet játszik. A vádlottak megszokott védekezési módja, hogy ök „alkoholosok” voltak.

Még hagyján, midőn a részegesség által okozott félb-vülésben elkövetett bűntettek fordulnak elő, de sokkal elszomorítóbbak azok esetek, midőn a bűnösön azt látjuk, hogy őt az iszákosság tette fölszór koldussá, aztán tolvajjá, csalóvá, rablóvá stb.

Itt jövőnk aztán rá az iszákosság nagy mérvű erkölcsi, társadalmi és gazdasági hátrányaira.

Az iszákosságnak azonkívül igen nagy romboló hatása van az emberi szervezetre is. Az örülteknek 15-20% óát az iszákosság viszi az örültek házába. Számos ragályos betegség az iszákosság között sokkal jobban terjed. A szellemi fogékonyság az iszákosság szülőktől származott gyermekeknél rendszerint kisebb.

Érdekes pl. az, hogy az angol élet biztosító társaságok a biztosítottak között különbséget tesznek, a szerint amint iszákosság-e vagy nem. Az utóbbiak ugyanis átlag tovább élnek s így ezekre nézve más haláladási táblát alkalmaznak.

Különbözik a mindennapi életben is szemmel látható az iszákosság káros hatása. Hány családi boldogságot tett az iszákosság tönkre; hány szép birtok került miatta dombra, mindzt ha pontosan megállapítható, meglepő adatokat nyitnak!

Az iszákosság és az elszegényedés együtt jár; ez következik abból a tényből, hogy az iszákosság emberek mind könnyelmű emberek is. Hisz neki tapasztalhatjuk magán, hogy egy kissé ittas állapotban az élet nagy gondjai eltörpülnek, a nagy nehézségek kicsinyeknek tünnek fel. Míg ezen lelki állapot a nem iszákosság

bernel csak lúf-lejtő, addig az iszákosság emberben az már könnyelmű élettelfugassá fejlődött ki s minél inkább iszákosság lesz az illető, annál könnyelműbb is.

Az iszákosság okai igen sokfélék. Nyolcon sokat a fiataloknál rossz példa, igen sokat a nyomorúság, szerencsétlenség okozta bus koraosság, másokat az öröklött hajlam visz rá.

Ma már az öröklött hajlamból eredő iszákosság is mind nagyobb mérvű, minek egyszerű magyarázata az, hogy iszákosság szülőknél a gyermekei is rendszerint iszákosságok.

Népkünk életében gyakran tapasztalható, hogy egészen kis gyermekeknek pálinkát adnak, fiatal suhaucok ott ülnek a putik mellett s isznak a nagyokkal; aztán berugnak a komisz pálinkától s rendszerint verekedés a vége, de gyakran a „Sárga házban” végződik a mulatság.

Ez a rossz példa leggyakoribb esete; persze az élet itt is a maga csábító alkalmával sokféle változatban jelenkezik. A rossz példa s alkalom nem hiányzik a társadalom egyik osztályánál sem.

Érdekes a nyomor szerepét az iszákosság szempontjából vizsgálni. A nyomor és a pálinka élvezete nagyjában együtt jár.

Rosszul tápláló s rosszul elkészített éledelekkel élő munkások pálinka nélkül egyáltalában nem igen képesek élni. Ennek magyarázata az, hogy a hiányos táplálékból a gyomor csak lassan tud elegendő tápanyagot kivonni; a pálinka tehát a gyomrot kell igazsá szerényebb munkára; a hiányos táplálékból a gyomor nem képes tovább elegendő zíranyagot kivonni, meynyi a test melegének fenntartására szükséges, s ezt a munkát is lassan végzi el; a pálinka szesz tartalma pedig gyorsan a szervezetbe jut s gyorsan elég a szervezetben s így a meleg hiányt pótolja. Ha még mindehhez nagy hideg, rossz lakás, rossz ruházat járul, úgy érthető a pálinka élvezete. Ennek előnye bár nagyon szembe ötlő, de mégis csalóka, mert a pálinka élvezete lassankint lerombolja az emberi szervezetet.

Jó és izletes étellekkel élő ember rendszerint nem vágyik pálinka vagy más hasonló sze-

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZAJA.

Apróságok a nőkről.

Írta: BALÁS BÉLA.

Hibbant agyvelőkben megfogamzott a nő-emancipáció bogara s a virágok legszebb virágai, a nőket a modern társadalom felakarja dolgozni takarmánynak. Kiket az Uristen a küzdő férfi onyhítótársának, feleségének s az emberi faj fenntartójának, anyának rendelt. Napaszuosokat, rabasolgákat, gépeket akar formálni belőlük a nőemancipáció sáskajárása.

Hirdetik, hogy a nő egyenlő a férfival.

Nem igaz.

A tudóok elfogulatlanul állítják, hogy a nők agya könnyebb, mint a férfiaké, azt pedig magunk is tudjuk, hogy testileg gyöngébbek, a tapasztalás pedig mutatja, hogy akaraterejük, a szellemi munkához való lelki energiájuk nem oly kitartó, mint a férfiaké. Ezzel szemben testileg, sem lelkileg nem alkalmasak és nem valók arra az erős és sokszor durva küzdelemre, a melybe a férfit az élet szükségessége — mint arra hivatottat — belesodorja.

Sokan a fanatikus feministák közül odaig mennek, hogy a társadalomban olyan jogokat vindikálnak a női testnek s a léleknek, mint a milyeneket bírnak, vagy tulajdonítanak maguknak a férfiak. Azt a szabadságot követelik a nőknek, amellyel a férfiak bírnak, élnek; do elfelejtik, hogy minő más következményei vannak a nők életmódjának, mint a férfiakénak.

S az ilyenek a női nem feleseladítóinak

tartják és tartatják magukat. Pedig legnagyobb ellenségei — akár tudva, akár öntudatlanul — a női nemnek. Letépiük a rózsát, liliomot, ibolyát, hogy elfakuljon a színe, eltűnjék az illata s a társadalmuk közgazdaságában bedobják a luczernu takarmány közé. Kiszakítják a leányt szülői hájékából, az asszonyt gyermekei mellől, poros iskolákba dugják, iracsztatolok mellé görnyeszítik, hogy az a színe női lélek megfakuljon, az az érzéadás sziv elfakuljon, megszáradjon, a lélek erőnyel eltűnjön s a kiszorultnak miattuk iskolából, hivatalokból a családapák, a ferjek, a könyvkeresők ezrei és ezrei.

Nem, nem. És nem normális állapot.

Ez természetellenes dolog.

A nőknek, az igazi nőknek kell ez ellen fellépniök, szervezkedniök.

Az olyan lapokat, könyveket, melyek a nőben csak állatot, igavonót akarnak látni és láttatni s csak trágár és pervers dolgokról tudnak írni, tűzbe kell dobni s olyan lapokat és könyveket olvasni, terjeszteni, hol a nő mint magasabb ideális fogalom van glorifikálva.

Fel kell újítani a keresztény nőkultuazt.

Az idősebb nők olvasásnak komoly dolgokat a női lelek szépségeiről, a fiatalok mulattaság ártatlan, tiszta lelküket könnyű, vidám, eszelmes dolgokkal.

Megjön így ismét a férfiak házassági kedve. Ez a világ rendje.

Az előbbi sorok a leányos mamáknak szólnak, a következendőket már ugy állítottam össze fiatal asszonyok és leányok számára, — illetve

a fiatal emberek számára, hogy ismerkedjenek azokkal, akiknek az árnyékban kiráznak.

A nő eredete.

A hindu mitológia így beszél el a nő megteremtéséről:

Paradrahma, a világ teremtetője bement műhelyébe, hogy a nőt is formálja meg s lát akkor veszi észre, hogy a férfii megteremtésénél minden „j” anyagot felhasználott, semmi sem maradt. Mit tegyen most? Sok töprengés után így állította össze a nőt: Kikérta a hold gömböljűségét, a kígyó hejlékonyágát, a folyondár tapadó tulajdonságát, a nád ingatólag voltát, a fű puhaságát, a virág díszét, a nap enyelgő, meleg sugarait, a galamb azidóságát, a felhők könnyűeit, a nyul félénkségét, a tigris könyörtelenségét, a páva liu-ágát, a papagály bőbeszédűségét, a macska alatomosságát s ezeket Paradrahma összekevervén, alkotta a nőt.

Közmondások a házasságról.

Dajkát keres, ki vén korában házassodik. (Magyar.)

Istentől sem fél, ki feleségétől nem fél. (Magyar.)

Nem szereti feleségét, ki nem félti. (Magyar.) Olyan a házasság, mint az ostromlott város: Szeretne kijutni aki benu van s bejutni, aki künn van. (Arab)

Tanácsot a feleségedtől kérj, de a magad esze után eszelekedj. (Arab)

Ha törpe ez asszony, hajlaj le hozzá, de minden ügyed becséld meg vele. (Keleti)

Jobb a több feleség, mintha csak egy van;

legulább te nyugton vagy, míg ők hajba kapnak. (Keleti)

Szépseg lelke az asszonynak, a lélek szépsége a férfynak. (Keleti)

Olyan zsak a házasság, melyben 99 vipera között akad egy angolus. (Spanyol)

Czukorból is keserű az anyósod. (Spanyol)

Mint a kocsmaezéger, olyan a feltékeny férj: arról tudod, hol mérik a jobort. (Spanyol)

Néma asszony, süket férj: ez a nagy földi boldogság. (Román)

Aki hisz a feleségének, az csalatkozik, aki nem hisz, azt megcsalják. (Franciaia)

Keuenczenek, asszonynak: otthon a helye. (Német)

Szerelmi vallomások

A diplomata így vall szerelmet: Oh, egyezzen bele, hogy örökös szövetségre lépjünk. A katoná: Gyógyíthatatlan sebet ütöttél szívemen. Vagy: Jöttél, láttalak, győztél. A tengerész: Szép leányka, nálad találom fel a révet az élet tengeren. A építész: Épitünk fessket magunknak. A tudós: Oh, hadd megvizsgálalmom szivedet s üdvömet olvasom ki szemcédőből. A kocsmaáros: Csordulásig töltötöd szivem poharát. A szobrász: Ha nincs márványból a szived, engedj, hogy benne lakjak az enyém. A észszerű ember: Egy aranygyűrű jelképezze frigyünket. A kertész: Oh, bár Hymen rózsaszínű köténnek hozsám. A kocsma: Ha feleségedem lesz, te tartod a gyepőt. A pék: Akarod-e megosztani kenyeredet, örömemben, bumbau? A lámpagyújtó: Te vagy életem fényel! És így tovább.

Augustus 9.

ezzen italok után, azt pár pohár bor vagy sör kielégíti.

Itt felmerül a kérdés, vajjon akik nálunk pálinkát isznak, azok mind rossz étellekkel élnek?

Nem; népünk jórésze általában kielégítően táplálkozik; konyhája jó, ételci izletesek; de a baj az, hogy a különben józan természetű emberek nem lévén képesek a szesz italról egyáltalában tartózkodni, szegénységük folytán azonban borhoz, sörhöz nem juthatnak, tehát az olcsó pálinkát iszák.

Nálunk ugyanis a bor és sör egy meg van adóztatva, hogy azokat állandóan a szegény nép nem képes élvezni.

Pénzügyi érdekek állanak útjában ez adók leszállításának, azonban ezen érdekek nem érnek fel azon nagy haszonnal, mely abból származna, hogy ha a népet jó, egészséges s még mértékletlenül élvezés esetén is nem oly romboló italok élvezetére szoktatjuk s azt neki lehetővé tesszük.

Az iszákosság elleni harc különben a társadalom feladata is. Újabb időben, különösen külföldön a nagy gyárak kiterjesztik gondoskodásukat arra is, hogy a munkásoknak jó táplálékot és lakást nyújtsanak. Szövetkezési útján is sokat lehet e terven alkotni. Angliában népkávéházak alakultak részvénytársasági alapon, melyek a munkásoknak olcsó és jó italt s kellő szórakozást adnak. Nálunk nagyobb városainkban vannak népkonyhák, ahol olcsó és tápláló ételek kaphatók. Általában ide tartozik mindazon tevékenység, mely a nép jólétét előmozdítja s mely a népet arra szoktatja, hogy igyekezzék jól s józatosan élni.

Nem rossz eszme a mértékletességi egyletek alakítása sem; ezek nálunk kevésbé vannak elterjedve; külföldön a nagy művelt államokban nagy eredményeket értek el velők. Így pl. Angliában a mértékletességi egyletek tagjainak száma több mint 4 millió. Hasonlóképp ez egyletek Amerikában is el vannak terjedve.

Természetes az ily egyletek összehozása lelkes apostolokat kíván, hisz mi nehezebb mint az emberi szenvedélyek ellen küzdeni!

Egyetemi tánczestély.

Thepaikoré a táncz és zene istennője fényesen vonult be a canicularis időben a még ifjú vigadó ragyogó termébe, hol hívdó dobogó szívvvel várják s izadság közepette áldoztak fűségének. A pazar fényvel beözönlött terem igen szép látványosságot nyújtott a sikamlós parketten a tánczok egész variációjára perflútt le, hab ruhákban sulogó seylemben, rózsába borulva lejtettek tova a szabatos keringők hangjaira az édes teremtesek. Tündér világú varázslódott át a máskor hallgatag terem, a vig tünderecskék kedvtelést árgus szemekkel lesték az őrgebb tündérek is, kik idők folytán az anyai szerepkört tölték be. Rádúj Béni képzett bandájával a színpadon ugyancsak dolgozott, míg az arany ifjuság az estély elnökének, Eltes Gyulának precíz rendezése mellett a legnagyobb szabotossággal felelt meg kötelességének. Az istennő iránti vonzalom nemcsak a székhelyből, hanem Tusnádról, távoli Gyergyóból is sokakat vonzott a központba, különösen kitett magáért Ditró község, amelynek szép leányai, igazán nagyot nyomtak a hölgy korczent latjába.

A bál védnökei a következők voltak: Mikó Balint, Becze Antal, Fejér Sándor, dr. Fejér Antal, dr. Bocskor Béla, dr. Györgypál Domokos, Török Ferencz, Sümegi Vilmos, Éltés Zsigmond, dr. Fodor Antal, dr. Gullya László, Pap Domokos, Pál Gábor.

As estélyen részt vettek asszonyok: Dr. Györgypál Domokosné, Dragol Liviáné (Lázárfalva), Zareozky Pálné, Becze Antalné, Sümegi Vitománé, Birta Józsefné, Ssontagh Józsefné, Kovács Antalné, öz. dr. Molnár Lászlóné, öz. Nagy Sándorné, Fejér Sándorné, Aczél Ödöné, Ferenczy Gézané, Gál Miklóné (Ditró). Hajnódné Ignáczné, öz. Geczó Jánosné (Budapest), öz. Bocskor Lászlóné, Pap Domokosné, dr. Fodor Antalné, dr. Gullya Lászlóné, Szilávik Ferenczné, dr. Nagy Bóniáné, Millig Mátyásné (Arad), Wender Dávidné, Nagy Lejóné, Merza Rezsóné, öz. Éltés Jakabné, Kritisz Isidorné, dr. Imecs Jánosné, Köllő Jánosné (Ditró).

Leányok: Éltés Juditka, Zareozky Annaka, Kritisz Melitta, Jakab Hilduska, Nagy Irénke, Nagy Etuska, Vezéry Margit, Gál Ilonka, Gál Irénke, Hajnódné Berta, Geczó Ilonka, Geczó Annaka, Bocskor Ilonka, Bocskor Irma, Köseghy Mariaka, Köllő Annuska, Köllő Erszike, Pap Margitka, Ferenczy Ilona, Millig Gisuka, Millig

Paula, Inoze Annuska, Mollitoris Mariaka (Arad), Simó Irénke (Brassó), Wender Laura, Szakács Dalma (Szállásosnyó), Sümegi Böake, Madár Irma.

Ilyen szép hölgykorczort ritkán látott együtt Csikszazsreda intelligens közönsége. Méltó, hogy úgy az az anyagi, mint az erkölcsi sikerért a rendezőnek tisztelettel és bálával adózzunk. Ezen alkalommal nem mulasztottuk el elismeréssel adni a „Vigadó” bérlőnek, a kik elő zékenységükkel s jó könyhájukkal és pontos saemélyszettel mindenkinek díszesétet vívták ki.

Vasárnap az ugynevezett „morzsabál” vonzotta le Csikszazsreda színe-javát Zsögödfürdőre, hol az estélyen öröklődött jökedv az ójféli órákig is kitarított. Az arany ifjuság erszényileg talán megfogya bár (?) de törve nem, bepizonyította „mégis magyar a magyar”. (?)

Zsögödfürdővel minden terezen meg volt elégedve a közönség, csak igen nagy volt a helyszíne, ugyannyira, hogy igen sokan kénytelenek voltak távozni s ha megelégedtek, hogy egy asztalocskát vagy egy székeskötő kapjanak, a legdurvább gorombaság volt osztályrészük. A faluról összeszedett festő inas, libapástor, személyszettel oly temédek vendéget a minő vasárnap ott összpontosult, nem lehet kielégíteni, felhívjuk a tulajdonos illetve a bérlő figyelmét az itt elősoroltakra, különösen arra, hogy goromba embereket, kik még hölgyekkel szemben is durván járnak el, alkalmazni annyit tesz, mint a fürdő jó hírnevére fekete leplet vonni.

Papiranyag (cellulose) gyár Csikvármegyében.

Csikvármegye gazdasági életében egy újkor kapni nyilván meg. Egy papiranyag (cellulose) gyár létesítése végett részvénytársaságot alapítanak Csikvármegye gazdasági életében eddig is igen jelentékeny szerepet vívő 20 olyan egyén, a kiknek személyiségében a terv megvalósításának biztosítéka feltétlenül meg van.

Főlölleges ismertetőnk külön e terv megvalósításának Csikvármegyében igazi szükségességét, annak igazolására álljon itt az alapítók által kibocsátott „alapítási tervezet és aláírási felhívás”.

Alapítási tervezet és aláírási felhívás.

Székelv népünknek egyáltalán, de különösen vármegyénk lakosságának a megélhetés egyetlen forrása századokon át a mezőgazdaság volt. Ma is csak az. Miután pedig a mezőgazdaságilag megművelt terület meyejének kiesiny volt, ellenben a népessége sűrű, ennél fogva népünk megélhetése mindig nehéz volt. És mégis népünk e kis területen 1848 előtt nem csak képes volt megélni, hanem az anyagi jólét bizonyos fokára tudott emelkedni s ott megmaradni. De csak az állam segítségével és támogatásával. Akkor még az állam tudta méltányolni azt az érteket, melyet a székelvység, e szivós, eleven és életérős faj, a nemzeti életben és az államra nézve képviselt és a mi különösen azon szolgálatokban nyújtott, melyet népünk a nemzeti védelem körül századokon át fíradhatatlanul teljesített, s melyet az állam soha nem nélkülözhetett és nem pótolhatott.

Természetes volt tehát, hogy az állam mindent elkövetett, hogy a székelvységet a föle telhető módon segítse, anyagi és kulturális fejlődésében maga részéről támogassa. Mindennemű állami teher alól mentesítette. Közigazgatás a egyszerű, jó gyors és ingyenes volt. Nemkülönbön igazság szolgáltatása és mindkettőt saját önkormányzati utáskörben, maga a székelvység intézte s az állam e hatáskört tiszteletben tartotta, valamint a minden egyest megillető nemzeti jogokat, kiváltságokat és a szabadságot. Az állam azzal is segítségünkre jött, hogy a kincstár kir. hasznvételi jogokat, monopoliomokat nálunk nem gyakorolt. Mindezen intézmények védelme azt az segítségével mindazt, a mit a székelv vées verejtékes szorgalmával termelhetett, kizárólag a maga és családja javára fordíthatta, a mi egyuttal hatalmas ösztön volt arra is, hogy termelő képességét tovább fokozza. Ez az ösztön és a sűrű népesség, mely előbbi a vagyoni jólét természetesen következménye, megteremtette nálunk az ipart, mely kezdetben csak a helyi szükségletet elégítette ki, később ellenálthatatlanul elfoglalja és maga számára biztosítja, az akkori oláh fejedelemség — ma Románia — piacait. Saját uyers természetét maga dolgozza fel, — maga hozta forgalomba; a kész iparcikket külföldön is ő értékesítette minden közvetítő nélkül. Tehát a termelő fokozott haszna, a feldolgozás munkabére és a munkába fektetett intelligencia értéke, — a

kerekedői és fuvarozási haszon mind az ő zsebében maradt s nem lehet csodálni, ha a nép ily kis területen és oly sűrűsége mellett is nem csak jólétet élvezett. De határozottan gazdagodott is. Meg is látszott népünkön e jólét külsőleg és kulturájában. Már a 18. század közepén községeinkben mindentűt díszes községi iskolaépületek emelkednek, a községek gazdagon gondoskodnak a papokról, templomokról, a szegényügyet nem ismerték, mert szegénység nem vala. A népnevelés általános elterjedését bizonyítja, hogy községeinkben alig volt az írni-olvasni nem tudók száma 5%, és hogy minden székelv legalább egy főgimnáziuma van, némelyiknek kettő is, hová az lemi iskolákhol bőven jut tanuló. Erős, hatalmas néposztály nevelődik, innen kapja Erdély mind a felekezete a papot, kántort, tanítót és szerzetest; innen a birtokosok a gazgatisztákat, — az állam a tisztviselőket, sőt Magyarországon is mindentűt elszéled a székelv értelmiség. Erdélyt a magyar nemzet számára jobban biztosította, mint bármely hadaereg vagy Emlék.

Ezen egészséges állapotnak és fejlődésnek egy csapással véget vetett az 1848. melyért pedig a székelvység felszabadítása és ennek folyamánya az általános védkötelezettség és köztelherviselés, mely az állam öszvépességének javára vált: a székelvység létfeltételeit támadta meg. Az általános védkötelezettség következtében munkabíró ifjuságunk besoroztatott, sőt a mi ifjuságunk pótolta és pótolja ma is azt a contingent, melyet némely vidék maga részéről soha kiállítani nem tudott. Viszont az összes egyenes és közvetett állami adókkal megterhelttünk és ennek dacára magunknak kellett tovább is gondoskodnunk a községi és kulturális terhekről, de annak a méreteit már nem mi, hanem a mi teherviselési kötelességünk számbavétele nélkül, az állam állapította meg. A mi adónk is hozzájárult és jöv. ama kártalanítási öszveghhez, melyet a jobbágyoknak jutott földért a földes uraknak fizetett az állam, noha egy székelv sem kapott senkitől egy talpalatnyi földet sem, a miért fizetnie kellett a földterhementesítést.

Ezeket a terheket a mi népünk akkor sem bírta volna meg, ha az 1848. előtt élvezett gazdasági előnyök és szabadalmak a birtokában meghagytattak volna. Azonban a székelv véren is ki vívott közzszabadság nem tette meg, hogy népünk az élvezett előnyök birtokában továbbra is meghagyasák és azok egymásután vonattak meg tőlünk; logotuljára a szabad pálinkafőzés, melyet pedig az osztrák uralom sem bántott, pedig ennek az uralomnak ugyancsak bőséges okot adttunk 1848-ban, hogy minket gyűlöljön. Mezőgazdaságunkra ez mérte a halálos csapást. Ebben az osztrák ipar termékeit az alkotmányos magyar uralom saját területünkön zudította reánk és itthon ölte meg iparunkat. Románia pedig saját területéről a mi iparunkat egyenesen kitiltotta.

Népünk anyagi romlásának tehát, miután az állam nem jött segítségére, kikérül-telentűl be kellett következnie. Pedig jönnie kellett volna, mert a magyar nemzet szempontjából soha sem lehet közbömbös az államra nézve a székelvység sorsa, különös tekintettel arra, hogy hol és miként van elhelyezkedve ez a faj. De különben is kötelessége lett volna, hiszen bármely anyagi javakat, előnyöket veit és vesz el a közérdekből az egyesektől, azért megfelelő kártalanítással tartozik. A földes urakkal szemben ezt a kötelességet teljesítette is, az urbéri séget, a kisebb kir. hasznvételleket megváltotta. Egyedül a székelvységgel szemben nem gondolt arra soha, hogy a föle elvett anyagi előnyökért a székelvységnek is kárpótlással tartozik.

Azonban, ha az államnak eme tényeitől eltekintünk, még úgy is moztobán bánat elvelünk s legmostohábban a mi vármegyénkkel. Az elmúlt 50 év alatt, a mi gazdasági életünk napról-napra hanyatlott, addig a hanyatlással egyenes arányban fokozódtak az állami és más közterhek, s mert az állam nem jött segítségünkre, tökevagyonunkat is idegen tőkék uszolás üzleteinek dotha martalékn.

Nincs a mi vármegyénk területén egyetlen ipari alkotás, egyetlen oly gazdasági intézmény, mely népünk anyagi gyarapodását előmozdítaná, s melyet az állam alkotott volna, avagy támogatna. És ugyláztik, hiába is várjuk, mert a mi jó és ép tojásunkért cserében adott állami tojásokon gazdasági életünk fölleudúl, addig népünket a nyomor szétéztörja a világon úgy, hogy nem lesz itthon többé székelv, ki majd az állami csirkéket fogyassza.

Hogy pedig népünk anyagi romlása mily mértékben következett be, arról siralmas hangon beszélnek a tények. Községeinkben hajdan, sőt nem is oly régen, szegény ember számba ment az, kinek egy pár czimeres ökre nem volt, ma ritka az ökrös gazda és a kinek van: már az sem czimeres. Azelőtt újjal mutattak a faluban arra, aki adós volt; az egész falu tudta, kinek mennyivel tartozik, mily kamatot, mikor törlesztett és a tőkét mikor, hől fizette vissza. Ma kivétel és pedig ritka kivétel a faluban, a ki nem adós. Hogy az eladósodás mily méret-ket öltött, arról te-lekkönyveink és takarékpénztáraink tanusko-djanak. Öszves gazdasági termelésünk és tevé-k-yiségünk minden eredményét foemészti a közterhek és ezek a kamatok; a leggyakoribb esetben nem is elég. És ha azt kérdi valaki, miből élnek a fel-lejnek erre az árverések legjői: élünk a törzsvagyonból, a mi tart s akkor meggyünk világgá. Ugyanígy fogyasztjuk el a közvagyonot is, mely eddig községi és kulturális terheinket hordozta, de már nem bírja. Erdőségeink óriási kincset képviseltek, a hogy közterheinkben valamit könnyítésünk: egymás-után adogattak el, melyet az idegen tőke mo-bívsággal és potom áron vásárolt meg. Milliőkat nyertek így rajtunk az idegenek, kik most ezen a pénzzen vásárolják össze az árveréseken a székelvység lába alatt megmozdult földet ugyan-csak potom áron s midőn így ők lettek urrá, a koldus székelvt már azaz is boldoggá tesz-szik, ha silány bérért rabszolgájká lehet. Az 1848. tehát míg a nemzet nagy rétegeit szaba-daddá, vagyonszállította: addig minket az anyagi boldogulástól és szabadságunktól fosz-tott meg, hogy ma az idegen tőke rabszolgái legyünk; s mert erre még a kellő hajlandósá-gunk hiányzik: hát elvándorolunk inkább más hazába.

Ha ezt a néppusztulást, ha ezt a földin-dulást felakarjuk tartóztatni: vissza kell tér-nünk az ősi erények ama forrásához, mely több mint egy ezredév baja, és viszontagúai között megtartotta a székelvt. A magunkra hagyott-ság tudata és az isten segédelmében való bi-zodalom adta meg nekünk mindig az erőt, hogy magunkon segítve, az Isten segédelméhez is el-jussunk.

Magunk akarunk saját népünkön segíteni, midőn elhatároztuk, hogy lából a papiranya-gok előállítására egy alkalmas gyárat létesít-sünk és pedig azért, mert népünknek a gyár-iparra szüksége van. A gyár kénytelen az élelmi cikkeket helyben, tehát tőlünk megvásárolni és kénytelen a munkát nekünk adni. És ha mi magunk csináljuk a gyárat: egy a tőke és gyári termelés haszna is miénk marad. Miután pedig a papiranyagok (cellulosa) előállítására szolgáló gyár éppen azt a faanyagot dolgozza fel, melyet eddig még az idegen tőke megve-tett és a nyakunkon hagyott, mely nálunk még nagy bőségben van s melyet ipari feldolgozás útján lehet a legjobban értékesíteni, mivel a feldolgozás által nemcsak értékesíti nyer, de a nagy szállítási költség sem terheli többé: egy kétségtelen, hogy az általunk tervezett gyár létesítése sürgős érdeke az egyeseknek, a kö-z-ségnek, az egyházmegyéknek, a közbirtokos-ságoknak és a vármegyének, mert ezek mind-annyian erdőtulajdonosok és oly fa értékesíté-séről van szó, melyet ma alig lehet eladni, s akkor is igazán neveltsége árt.

Az elrebeszéltek arra az elhatározásra bírtak minket, hogy egy ily gyárat kalákába, vagyis részvénytársasági alapon állítsunk fel, hogy mind a ki abbau résztvevessen, ki fáját értékesíteni akarja és maga részére a gyári termelésből hasznot akar biztosítani. Mert mi a hasonló gyárat tapasztalatai és a mi számítás-sunk szerint a befektetendő tőkének 20% évi jövedelmét minden körülmények között remél-jük s ezenfelül oly faárakat, melyet eddig el-érni nem tudtunk a 30 czm. alóli fenyőfa anyagánál.

Reméljük tehát, hogy e kalákában részt vesznek vármegyénk egyesei, a közbirtokossá-gok, a községek, az egyházmegyék és a me-gyei havasi javak. És megragadja az állam is az alkalmat, hogy rettenő mulasztásaink velünk szemben helyrelopítja s kalákánkat minden tör-vényes módon támogatni fogja.

A gyárat a következő terv szerint fog-juk létesíteni:

1. Papiranyagok gyártására szolgáló (cellulo-se) gyárat létesítünk részvénytársasági alapon, 50 évi időtartamra és pedig a vármegye ter-ületén.

2. Az alapitőke 2,000,000 koronában ál-

lapították meg, mely 200 koronás részvényekre oszlik és 10.000 lly részvényből fog állani és amely tőke részvény aláírás után szerezhető be.

3. Minden aláírt 10 drb. részvény egy szavazásra jogosít.

4. Az aláíráskor részvényenként 10% az a... az igazgatóság által meghatározandó időben és részletekben lesz fizetendő.

5. Az aláírás felhívás 1905. évi július hó 10-én kibocsátottik és 1905. évi szeptember hó 15-én záratik le. Ha az alapítóke megfelelő aláírás által biztosítva lesz, úgy az alakuló közgyűlés Csikszentmártonon 1905. évi október hó 1-én meg fog tartatni; miről az aláírók külön meghívó által is értesítettnek.

6. Ha az alapítóke nem jegyeztetnék, akkor az aláírások után befizetett 10% ot az alapítók 1906. évi október hó 16-ig kamat nélkül visszafizetik. Viszont tuljegyzés esetén az alapítók fogják a reduktiót saját belátásuk szerint gyakorolni.

7. Az aláírt részvények után fizetendő 10%, vagyis részvény után 20 korona Csikszentmártonon: Agrárbank főköja és Csikszentmártonon az Alcaiki banknál fizetendő be. Az alapítók csak azon fizetésekről vállalnak szavatosságot, a melyek a megjelölt intézetnél teljesítettek.

Alapítók fentartják maguknak a jogot, hogy az igazgatóságot az első 5 évre maguk nevezzék ki.

Kelt Csikszentmártonon, 1905. július 9.

- Nagy Imre s. k., Márton Lajos s. k., Köllő János s. k., Korda Mihály s. k., Dr. György Gyula s. k., Köllőte László s. k., Köllő Ignác s. k., Pál Lajos s. k., Fuskás Adolf s. k., Bójte Lajos s. k., András Lajos s. k., Hodor András s. k., Madaras Albert s. k., Tompa János s. k., Balázs Dénes s. k., Gál József s. k., Oláh Alajos s. k., Pál József s. k., Blénesi Albert s. k., Antal Gergely s. k.

Legujabb.

A „Csiki Lapok” eredeti táviratai.

Budapest, aug. 8. d. n. 2 óra 20 perc.

Csikszentmárton, aug. 8. d. n. 3 óra 30 perc.

Honvédelmi miniszter rendelete.

Bihar honvédelmi miniszter rendeletet bocsájtot ki, a melyben megengedi, hogy a honvédséghez való önkéntes belépés esetén az előírt belépési bizonyítvány esetleg születési és illetőségi bizonyítványal; vagy egy a belépési kérelmet felavatása előtt felveendő jegyzőkönyvvel pótolható; mely jegyzőkönyvet két tanu aláírásával igazolandó. Illetőségi bizonyítvány be nem szerzésétől az a felvételt akadályul nem szolgálhat. Mint-hogy a belépési bizonyítványt a hatóságok állították ki és minthogy a hatóságok ennek kiállítását megtagadták, a honvédelmi miniszter fenti rendeletével teszi lehetővé hatóságok kikérítésével az egy évi önkéntesek és önként jelentkezők belépését.

Lányi miniszter megválasztása.

Liptószentmiklóson tegnap folyt le a képviselők választása. Az eredményt este 7 órakor hirdették ki; a mely szerint Lányi 1578 és Stodola 1545 szavazatot kapott, így Lányit 33 szótöbbséggel képviselővé kiáltották ki.

Vasuti katasztrófa.

Sprenbergből jelentik, hogy 2 gyorsvonat az éjjel össeszötközött. Husz ember meghalt sokan megsebesültek.

K Ü L Ö N F É L É K.

- Kitüntetés idegen rendjellel. A király megengedte, hogy Mikó Bálint v. b. t., alkalmazott főispán a román királyi koronarend nagy tiszti keresztjét viselhesse.

- Tanítóképesítő vizsgálatok. A csikszentmártoni kath. tanítóképzőben a tanítóképesítő vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: aug. 24-én a IV. évszék javító vizsgálat; aug. 26. és 28-án írásbeli, szeptember 4, 5, 6-án szóbeli tanítóképesítő vizsgálatok. Az ezen vizsgálatokra jogosultak a szükséges okmányokkal és 40 kor. vizsgadíjjal jelentkezhetnek aug. 24-én az igazgatóságnál. Az I, II, III. évek

javító vizsgálat asept. 7-én, a beiratkozások mind a négy évfolyamon és a gyak. iskolában asept. 7. és 9-én lesznek. Az igazgatóság.

- A Székely-Társaságok Szövetsége. Augusztus 22-én, Szepszentgyörgyön tartja meg első közgyűlését. Targyisora: 1. Előleki megnyitó. Mondja Deák Lajos királyi tanácsos elnök. 2. A szövetségben levő társaságok és testületek képviselőinek igazolása. 3. A középponti iroda jelentése a szövetségben levő társaságok (testületek) működésének ismertetésével. Előadó: Máthé József főtitkár. 4. A székely vasutak kiépítésének kérdése. Előadó: Borzseky Soma nyugalmazott miniszteri osztálytanácsos. 5. Háromszék vármegye piackepese okkeinek forgalomba hozása. Előadó: Benkó Pál gazdasági szakutár és Csanádi Lajos igazgató-tanító. 6. A székely kongresszus határozatainak végrehajtása tárgyában való előterjesztés. A székelyföldi miniszteri kirendeltség eddigi működésének ismertetése (a kiadott jelentések nyomán). Előadó: Kömöcsi József dr. alelnök. 7. A sepsiszentgyörgyi székely tanító-képző intézet fejlesztése tárgyában való följárat javaslata. Előadó: Kardhórdó László tanár. 8. Számadés, költségvetés. Előadó: Lőrinczy Miklós dr. pénztáros. 9. A jövő évi közgyűlés idejének és helyének megállapítása. 11. Indítványok tárgyalása. Végül a sepsiszentgyörgyi Székely-Társaság rendezte iparkiallítás megtekintése. A közgyűlés alkalmából több kirándulás lesz a közeli fürdőkre, ipartelepokra. A kik résztvenni óhajtanak, augusztus 6-ig jelelközzenek Végli Endre főgimnáziumi tanár, bizottsági elnökkel Sepsiszentgyörgyön. Sepsiszentgyörgyre érkezés a budapest-prédeáli gyorsvonaton augusztus 21-én délután 4 óra.

- Szineloadással egybekötött táncestély. A csikszentmártoni tanító ifjuság főtiszt. Körösy Géza, Balázs Dénes, dr. György Pál Domokos, dr. Daradics Félix és Gergő Sándor urak védnöksége alatt folyó évi augusztus hó 12-én (szombaton) a helybeli leányiskola tanszemléjén a madfalvi emlékoszlop fruntartási alapja javára szini előadással összekötött zártkörű táncestélyt rendez, mely alkalommal szinre kerül: „Közza Jutka” eredeti népszimű dalokkal, három felvonásban. Irtá: Lukácsy Sándor, zenéjét szerzette: Erkel Elek. Személyek: Kondor Maté falusi bíró Tamás Simon, Túri Gábor kovács mester Antal Domokos, Marczai fia György Pál Károly, Figura Jancsi. gazdaember Sárosi Gergely. Erzsi felesége Gergő Klára, Golyvák Tamás esküdt ember Balázs Lajos, Közza Jutka árva leány Imre Riza, Bogárdiné Botár Juliska, Borcsa leány Csudó Juliska, Hudlacsák Janó, drótos tót Sárogy József, Putes István, korecsmáros Vass János, Árva Gyuri szolgálóegény Gergő David, Kincses Pista lúto betyár N. N. Kövesiné Kondor gazdaszónya György Erzsike, Egy leány N. N., Egy leány Imre Erzsike, Kis bíró N. N., Czigány zenész N. N. Legények, leányok. - Történi egy mátravidéki faluban, reggeltől estig. A hazafias ügy érdekében felhívjuk a közönséget a szives támaszkodásra.

- Telefon. A sepsiszentgyörgyi állami nyilvános telefon-hálózatot a közhatalmatok aug. 1-én adták át, egyelőre 27 előfizetővel. A helyközi telefonállomások mindenikéről d. e. 8-12 és d. n. 2-6 óráig lehet beszélni. Neusokára bevészik a Sepsiszentgyörgy-Csikszentmárton és Brassó közötti vonal építését is a körülbelül október elején Sepsiszentgyörgy már a fávárossal is üssze lesz köve.

- Ifjusági táncestély. A felsziki tanuló ifjuság Csikszentmártonon, 1905. évi aug. 15-én (kedden) Tóth Ferencz orsz. képviselő, Rancz János esp.-plebánus, Geczó Béla törv. bíró, Balló János plebánus, Hankó Antal gyógy-szerész, Dr. Székely Manó körorvos urak védnöksége alatt a közönségnek nagytermében jó-tékonytétel táncestélyt rendez. Belépőjegy 1 k. 60 fill. Családjegy (3 személyig) 3 korona. Kezdeté este fél 8 órakor.

- Székelyföldi iparos pályára. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, mint jelöltük, szeptember hóban czázközi a székelyföldi mesterségekre felvételét. A kamara most arról értesíti lapunkat, hogy ebben az évben csak azok számíthatnak elhelyezésre, akik augusztus végéig a vármegye főispánjához beküldik keresztlevelüket és iskolai bizonyítványukat. Folyamodhatnak 13 évet betöltött és leg-alább 4 elemi osztályt végzett egészséges fiúk.

- Szárazság. A mily dus esővel kezdődött a nyár, éppen olyan tikasztó szárazság lett a végén. Vármegyénkben is elviselhetetlen a hőség. A legdrégebb emberek sem emlékeznek ilyen bő nyárra. Az emberek alig tud-

nak nappal dolgozni a borzasztó hőség miatt. A szárazság a narja termést teljesen ki aszalta, s az a kevés kukorica is, mit megvényekben természetnek, teljesen kárbs fog veszni. A nagy szárazság miatt napi renden vannak az erdő-égek, még az az áldott szerencse, hogy egyik közönségben sem fordult elő tüzeset, melynek ilyenkor igen romboló a hatása. A közrendészeti hatóságok figyelmét felhívjuk a szárazság folytán előállható veszélyekre; jó lesz, ha ideje korán elrendelik, hogy helyenkint állandóan vízzel telt kádakat tartsanak készen. Ez és egyéb intézkedésekre bizony nagy szükség volna, s fájdalommal tapasztaljuk, hogy arra senki sem gondol.

- A oskszeredai iparos ifjusági önképzőkör - mint már a mult számban jelezve volt - augusztus hó 13-án, azaz vasárnap este a „Világó” összes termeiben világposztával egybekötött táncvizalmat rendez. Kezdeté este 8 órakor. A nagy saunét alatt egy élő berbeós fog a rendezőség által kisorsoltatni, melyet a szerencses nyerő ott a helyszínen azonnal átvehet. Ezen élvezetesnek ígérkőz mulatságra felhívjuk olvasóink figyelmét.

- Értesítés. Belügyminiszter urak 1901. év szeptember 14-én 100.000. szám alatt kiadott magas körrendelet alapján közhírré teszem, hogy a marosvásárhelyi közönségi közigazgatási tanfolyamra felvehető, a ki: a) a főgimnázium, főreáliskola nyolcz osztályát vagy ezen közép-tanodákkal egyenrangú más középfokú iskolát, vagy megfelelő katonai tanintézetet sikeresen végezt; b) az iskolai tanulmányok befejezése után valamely közönségi jegyzői (közönségi vagy körjegyzői, vagy rendezett tanácsu városi jegyzői) irodában mint aljegyző (segédjegyző, jegyző segéd) jegyzői irnok, vagy joggyógyakornok legalább egy évi gyakorlatot töltött; c) az állam hivatalos nyelvet szóval és írásban; d) fedhetlen előéletű; e) tanfolyam hallgatási szándékát augusztus 20. és 31-ik napja között az igazgatónál okmányiutnak bemutatása mellett szóval vagy írásban bejelentti. Az e) pontban meghatározott reudas határidőben jelenkezők felvételét a belügyminiszter engedheti meg. Az évi tandíj 40 korona, a mely összeg főleventéként előre fizetendő. Szegéysorsu hallgatók tandíj elengedésében részesíttetnek. A tanfolyam hallgatók részére a mult 1904-5. tanév kezdetével típintézetelt egybekötött bentlakás létesíttetett. Ezen intézetben jó magaviseletű és előmenetelű szegény sorsu hallgatók 15 teljesen ingyenes, 10 fél díjas helyen fűtés és világításnal egybekötött lakást, reggeli, ebéd és vacsorából álló ellátást kapnak. A fél díjas helyért havi 20 kor., és az egész díjas helyért 40 korona fizetendő.

- Táncestély Csikszentmártonon. A csikszentmártoni ifjuság folyó évi augusztus hó 12-én (szombaton) az olvasókör nagytermében zártkörű táncestélyt rendez, melynek tiszta jövedelme a csikszentmártoni főterén felállítandó kilencszázados keresztény Magyarország emlékoszlop alapja javára fordítatik. Zenét a csikszentmártoni I. zenekar szolgáltatja.

- Felhívás. A h. rendőrkapitány a következő felhívást bocsátotta ki a városi vendég-lóshöz, szállodások és kávéházakhoz: Azon ajános tapasztalat, hogy az italméresi üzletekben alkalmazott pinzérnök és pénztárosnok, hova tovább vakmerőbben folytatják erkölestelen üzlekedésüket; a vendégek nagyfokú költségeiket nemcsak elmozdítták, sőt néhol a való néven nevezett kiszébelési rendezert úzik: arra indítja alulirt rendőrkapitányt, hogy az italméresi üzlet tulajdonosokat ezen visszaélések megállítására kötelezze. Ennek folytán felhívom az üzlettulajdonosokat, hogy az üzletükben alkalmazott pinzér-özér lányok, pénztárosnok megatartását úgy az üzletben, mint azon kívül éber figyelemmel kísérik a ha tapasztalják, hogy az alkalmazott ud, a tisztességes vendégek jó izlését sértő, vagy köz-erkölcsiség rovására eső magatartást követ: azt üzletükből azonnal távolítsák el és az eltávolítás okát a hatóságoknak hozzak tudomására. Amennyiben pedig a rendőrhatalóság azon tapasztalatra jutna, hogy a jelzett visszaélések az üzlettulajdonosok vagy megbízottjaik által nem csak elnézésben részesülnek; sőt azok fennállását ok maguk elősegítik: ama visszaélések törvényesabon módon való megtorlásával kéni nem fog és leg-végő esetben az italméresi jogosultság elvonása iránt törvényes alapou intézkedés fog tétetni. Jelen felhívásban foglaltak teljesítéséért első sorban megbízottak tétetnek felelősé. Csikszentmárton, 1905. július 28-án. Kovács János, h. rendőrkapitány.

- Mókaságok. Dunai Jánosnak: Mókaságok, vagy tréfa az élet balzsama, képekkel illusztrált humoros munkája ötezer példányban terjedt el eddig. A közhajnak siettel szerző eleget tenni, midőn első könyvét egészen új alakban megint kiadta. Legalább fele egészen új gyengébbeket kidobta s ujakkal pótolta, az előbbi könyvben 41 kép volt, ebben 32 tréfa van felképevo, mely képek művészekek alkotásai. Érénye a munkának, hogy a szokásos kétértelműségek teljes kizárásával egészenes tréfákat nyújt az olvasóknak. Ara a 20 ivre, 320 lapra terjedő nagy kötetnek csak egy korona, portómentes küldésével, a megrendelés akár a nyomdába; Barca József, Budapest. IV. ker. váci-utca 60., akár a szerzőhöz: Dunai János, Budapest, I. k. Istenhegyi ut 32. szám alá intézhető.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

A Gyergyószentmiklós község arányosítás ügye.

Gyergyószentmiklósról írják lapunknak a következőket: A község háztartásának fenntartására az eddigi gyakorlat szerint az arányosítandó közhelyekben történt erdő eladások által a felvett mérnöki munkálatokban beállott változásoknak pótbecsülésével és osztályozással való kiigazítása, helyesbítése, valamint jövőre a községi háztartás fenntartására egyezségileg megállapított kiszakítandó 5000 kath. hold terület megbecsülése iránti mérnöki helyszíni munkálatok folyamatban vannak s 2-3 hétig elfognak tartani, a melyeknek befejezése után azok gondos kiszámítása s felülvizsgálata következik úgy, hogy a végrehajtás loganatosítási mérnöki munkálatok, melyek hibátlanúságot igényelnek, azok nagyobb halmazottsága miatt jelen év szeptember hó végéig, mely időig azok elkészítése a működő mérnöknek meghagyatott, aligha elkészíthetők lesznek; de ha elkészíthetők lennének is, azok hitelesítése (je nem érte a műszaki részét érintőket) nem egykönnyen fog keresztülmenni, mert a mint már a közhangulatból észlelhetni a nagybirtokosoknak vélt egyének külön területének kiszakítási tervezete ellen egy pár száz „fennebbíró” kisbirtokos akad, kik óvást lognak emelni, jogorvoslattal fognak élni, minek aztán következménye lehet, hogy az eddigi eljárás a elhelyezkedési tervezet megsemmisítésével a közhelybeli illetményeknek arány szerint való megállapítása s azon arányrészek kiszakítása csak a tényleges birtokmennyiségnek megfelelőleg redukálódik s több vélt nagybirtokos kisbirtokosnak, tehát csak közös használatra jogosultnak fog minősülni, a mely redukálás a mérnöki munkálatoknak újabb elkészítését, megfelelő helyesbítését vonja maga után; e közben a község újabb erdő eladásai arányosítandó közhelynek újabb pótbecsülését, osztályozását eredményezi, úgy, hogy tévedneik azok, kik azt hiszik s másokat azzal hitegetnek, hogy az arányosítási eljárás egy pár hónap alatt befejeztethetik, mert a feulforgó körülmények között még 1-2, sőt több évig is elhúzódhatik éppen azon egyének eljárása miatt, kik a kisbirtokosok közhelybeli használati jogát-összevászározták, avagy a törvény által meg nem engedett, szintelt alakban s módon magukat nagybirtokosoknak minősítették, hogy így a nagyobb haszonnal értékesíthető külön terület kiszakításához juthassanak s azokat már eleve idegen üzerek kezére adhassák.

O tempora, o mores!

*) E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a Szerkesztő

Teljes ellátást nyernek az iskola idényre jó családbeli izraelita fiuk.
Czim: Örv. Weissfeller Hermann
Brassóban, Árvaház-u. 30.
1-3

Látképes levelező-lapok kapható
Szvoboda József könyvkereskedésben, Csikszentmártonon.

Faeladási hirdetés.

Szentpéter egyházmegye gondnoksága közhírré teszi, hogy a rakottyas Rítkuca és Vetegető alja legelőn található mint egy 3190 köbméterre becsült luczfenyő haszonfa tömeg eladása céljából folyó évi augusztus hó 26-ik napján délután 3 órakor Csiksomlyón a plebáni hivatal helyiségében nyilvános szóbeli és zártírásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár 6380 korona azaz hat-ezer háromszáznyolcvan korona.

A fatömeg becsárón alul eladatni nem fog.

Utónajlatok nem fogadtnak el.

A zártírástól közvetlen a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújthatók be.

A részletes árverési és szerződési feltételek megtekinthetők az egyházmegye plebáni hivatalában Csiksomlyón, a becslési kimutatás pedig megtekinthető Csikszeredában a járási erdőgondnokságnál.

Csiksomlyó, 1905. aug. hó 3-án
Murányi Kálmán, Csiszér Pál,
főesperes-plebános 1-3 gondnok.

Eladó

aGecző-utcában 73. számú ház beltelekkel együtt.
Tudakozódni lehet a lakónál.

ELADÓ

Csikszereda—Zsögöd között egy pusztá beltelek jutányos árban.
Felvilágosítással szolgál e lap kiadó-hivatala. 1-3

A REKLÁM

Állandó, egyszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az élető eleme. — **Hogyan, hol és mikor** hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő. **BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54. sz.** ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnek hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naplókban. 0-5

KÖLTSÉGVETÉSEK ÉS TERVEZETEK INGYEN!

Répati gyógysavanyuviz,

mely az orvos világ által is igen jeles gyógyhatásánál fogva lesz ajánlva, naponta friss töltésben kapható a csikszeredai főraktárban:

Niszel Lőrincz és Testvére
ez é g n é l, üvegenként 12 fillér árban.

Répati forráskezelőség.

Árverési hirdetés.

A csikszentsimoni közbirtokosság nevében alulírottak ezennel közhírré teszik, hogy a birtokosság tulajdonát képező „Czifrabtűkk” nevű erdőrészben m. kir. földmiveléltügyi miniszter urnak 66086-304 számú rendeletével megadott engedély alapján 150 kat. holdon becsült 13770 m³ gümbslyti luczfenyő haszonfa és 2011 m³ luczfenyő kéreg 65988 (Hatvanötezerkilencszáznyolcvannyolcz) korona kikiáltási árban az **1905. évi szeptember hó 7-én délelőtt 9 órakor** a község-házánál megtartandó nyilvános árverésen szó és zárt írásbeli ajánlatok mellett a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A kikiáltási ár 10 százaléka bánat pénz képen az árverezést vezető bizottsághoz letendő.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok szintén 10 százalékos bánatpénzzel vagy megfelelő ovadékképes értékpapírral láthatók el és abban kifejezve, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Utónajlatok nem fogadtnak el, valamint az erdőség fatömege becsértéken alul eladatni nem fog.

Az árverési feltételek és a becslésre vonatkozó közelebbi adatok a község elöljáróságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők

Csikszentsimon, 1905. július hó 21.
András Ferencz Veress József
birt. jegyző. 2-3 birt. elnök.

Eladó.

A Szereda--Zsögöd közötti uton **EGY FÖLDSZINTES KÖHÁZ,** mely áll 4 szoba, 1 konyha és pinczéből szabadkézből olcsó áron eladó.

Bővebb felvilágosítást e lap kiadóhivatala 3-4 nyújt.

Csiksomortán község-

ben egy ház üzleteliséggel átköltözhető végett eladó. Értékesíthető lehet

FARKAS GYULA TULAJDONOS- sal Csiksomortán. 2-3

A „Magyar Olajipar Részvénytársaság”

a tisztelt ipartelep- és eszaplógép-tulajdonosoknak a ajánlja ezennel — kiváló minőségű

gép olaj termékeit,

melyek eredeti gyári árban kaphatók: **Niszel Lőrincz és Testvére,** olajgyári-raktárban — **Csikszeredán.** 6-20.

ELADÓ

negyven családból álló

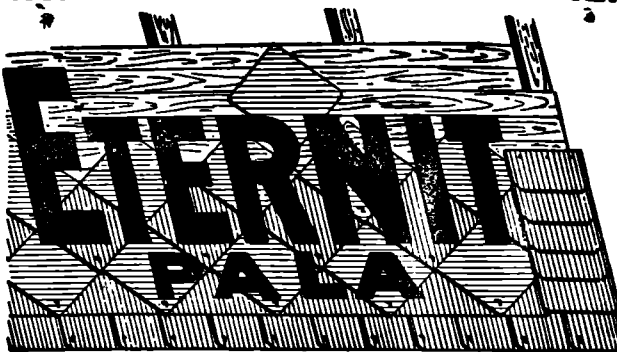
műmehészet

teljes felszereléssel, kedvező ár és fizetési feltételek mellett.

Bővebbet a kiadóhivatalba!

5-0

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT: ETERNIT MŰVEK HATSCHKE LAJOS BUDAPEST-VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Tusnádfürdő birtokossága az ügyészi állásra

ezennel pályázatot hirdet. Pályázatok folyó hó 15-ig a fűrdőigazgatósághoz beadandók, ahol a feltételek is megtekinthetők.

Tusnádfürdő, 1905. augusztus 2-án.

Az igazgatóság.

Őszi trágyázáshoz

THOMASSALAKLISZT

csillag védjeggyel

Stern-Marka

(5-20.)

helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszfor-savas műtrégyája. Kívánatra szakmunkákkal és ár-ajánlattal készségesen szolgál.

KALMÁR VILMOS, BUDAPEST
VI. Teréz-körút, 3. szám.

A Thomassalagyrak, Berlin, vezérképviselője a magyar korona országainak területén. Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárral és tartalom jelzéssel van ellátva.

Igazi urinó

arczánk, kezeink, kezeink alapos ápolására sohasem használjon mást, mint a világhírű 1885. óta törv. védett

KRIEGNER-féle

Crème de Margueritet.

Ezen nagyszerű készítményt kiváló tulajdonságai miatt számosan utánozzák. Ez okból óva intem a n. é. közönséget a silány utánozatoktól. — Kérjen mindig határozottan **KRIEGNER-féle!**

A Crème de Marguerite előnye, hogy mindennemű fém és festő anyag mentes, tehát teljesen ártalmatlan, így évekig át használva sem támadja meg egészségét. Ártalmatlanságát hatósági bizonyítvány igazolja.

Eredeti nagytégely 4 kor. — Próbátégely 1 korona.

Kriegner György gyógyszerész-társa a Magyar koronához **BUDAPEST, VIII., Kálvin-tér.**

Diszkrét postai szétküldés naponta! 11-13

Egy jó családból való fiú, aki legalább két gimnáziumot végzett,

nyomdász tanulónak

felvétetik a **CSIKI LAPOK** kiadóhivatalában.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy saját telkemen **Brassóban,** (Vasut-utca), a tránváj elágazásánál, bel- és külföldi márványokból faragtatok és csiszoltatok **siremléket** és mindennemű **butormárvány lapokat.**

Továbbá raktáron tartok: **Gránit, Syenit, Labrador és Andesyt** kemény közefti siremlékeket, amely kaphatók 10 koronától 2000 koronáig.

Mind első kézből a legolcsóbban beszerezhetők. — Ügynökök mellőzéseével kérem egész bizalommal **hozzam fordulni,** mert ez által nekik megtakarítás érhető el.

Teljes tisztelettel: **Nagy József** kőfaragómester, Brassóban.

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

Csikszeredán kapható: **Albert Balázs és Fia** urak kereskedésében.

Nyomatott Csikszeredában, Szrvoda József könyvnyomdájában. 1905.